

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Ndob/18/2023
Identifikačné číslo spisu:	8223209078
Dátum vydania rozhodnutia:	16.08.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8223209078.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti RENT-GS s.r.o., Bardejov, Partizánska 2850, IČO: 54 693 233, zastúpenej advokátom JUDr. Marekom Polakovičom, Prešov, Duchnovičovo námestie 1, proti žalovanej 1) obchodnej spoločnosti GEPI s.r.o., Kľušov, Kľušov 317, IČO: 50 210 050, žalovanej 2) obchodnej spoločnosti iGEPI s.r.o., Kľušov, Kľušov 317, IČO: 53 542 177, žalovanému 3) Ing. P. T., narodenému XX. F. XXXX, M., M. XXX, o určenie neplatnosti zmlúv o zriadení vecného bremena a o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 1Cn/1/2023, o vylúčení predsedníčky Okresného súdu Bardejov z prejednávania a rozhodovania sporu, o nesúhlase Krajského súdu v Košiciach s postúpením vecí, takto

rozhodol:

Príslušným súdom na rozhodnutie o vylúčení predsedníčky Okresného súdu Bardejov z prejednávania a rozhodovania sporu je Krajský súd v Prešove.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove podľa § 39 ods. 1 a 3, § 40, § 43, § 50 ods. 1 až 3 a § 54 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) postúpil spor Krajskému súdu v Košiciach ako súdu príslušnému na rozhodnutie o vylúčení predsedníčky Okresného súdu Bardejov z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 1Cn/1/2023 a prípadnom prikázaní sporu inému súdu v zmysle § 50 ods. 3 CSP v spojení s § 39 ods. 3 CSP. Na odôvodnenie uviedol, že predsedníčka Okresného súdu Bardejov JUDr. Jana Dubivská predložila vec na rozhodnutie o jej vylúčení z prejednávania a rozhodovania sporu Krajskému súdu v Prešove, keďže uznesením Okresného súdu Bardejov č. k. 1SprV/4/2023-13 z 27. júna 2023 vylúčila ostatných sudcov tohto súdu z prejednávania a rozhodovania sporu a zároveň sama oznámila skutočnosť, pre ktoré sa cíti byť vo veci zaujatá. Krajský súd v Prešove ďalej uviedol, že predmetom sporu je nárok žalobkyne obchodnoprávnej povahy, pričom spor bol začatý po 1. júni 2023, kedy zákonom č. 150/2022 Z. z. došlo k zmene právnej úpravy v prípade funkčnej príslušnosti odvolacích súdov vo veciach obchodnoprávných. Krajský súd v Prešove je názoru, že nie je funkčne príslušným súdom na rozhodnutie o vylúčení predsedníčky Okresného súdu Bardejov v danej obchodnoprávnej

veci, preto vec v súlade s § 43 CSP postúpil Krajskému súdu v Košiciach ako súdu príslušnému na jej rozhodnutie. Ozrejmil, že Okresný súd Bardejov nemá zriadenú funkciu podpredsedu súdu, ktorý by podľa § 50 ods. 2 veta druhá CSP rozhodol o vylúčení predsedníčky súdu z prejednávania a rozhodnutia sporu, a preto v súlade s § 54 ods. 2 CSP v spojení s čl. 4 ods. 1 CSP o vylúčení predsedníčky súdu rozhoduje nadriadený súd. Podľa Krajského súdu v Prešove nadriadeným súdom je príslušný krajský súd a s poukazom na ust. § 56 CSP, príslušným krajským súdom na rozhodnutie v danej veci je súd príslušný rozhodovať zároveň o odvolaní vo veci. Poukázal tiež na to, že keďže spor začal za účinnosti novej právnej úpravy (zavedenej zákonom č. 150/2022 Z. z. účinným od 1. júna 2023), pri určovaní funkčnej príslušnosti odvolacieho ako i nadriadeného súdu vo veciach námietky zaujatosti v obchodnoprávných sporoch treba vychádzať z princípu okamžitej aplikability daného procesného predpisu tak, aby bola zabezpečená okamžitá účinnosť procesného predpisu zakotvujúceho špecifické požiadavky zákonodarcu, ktoré sú motivované špecializáciou súdov a sudcov v určených veciach. Krajský súd v Prešove sa domnieva, že v prejednávanej veci špecializácia a kauzálna príslušnosť odvolacieho súdu, Krajského súdu v Košiciach, v obchodnoprávnej veci vyplýva z ust. § 34 ods. 2 zákona č. 150/2022 Z. z.

2. Krajský súd v Košiciach s postúpením sporu nesúhlasil a vec podľa § 43 ods. 2 CSP predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „NS SR“) na rozhodnutie o nesúhlase s postúpením s odôvodnením, že o vylúčení predsedníčky okresného súdu a prípadnom prikázaní veci inému súdu má rozhodovať nadriadený súd (viď § 39 ods. 3, § 50 ods. 3, § 54 a § 55 CSP), pričom Krajský súd v Košiciach nie je nadriadeným a ani odvolacím súdom Okresného súdu Bardejov. Uviedol, že pojem nadriadený súd nie je možné stotožniť s pojmom odvolací súd, pretože nadriadenosť súdu vyjadruje jeho postavenie v organizačných vzťahoch a nie v procesných vzťahoch. V danej súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 14. januára 2004 sp zn. III. ÚS 164/03. Krajský súd v Košiciach tiež poznamenal, že v zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 371/2004 Z. z.“), nadriadeným súdom vo vzťahu k Okresnému súdu Bardejov je Krajský súd v Prešove, pričom Krajský súd v Košiciach nie je ani súdom funkčne príslušným na odvolacie konanie podľa § 34 ods. 2 v spojení s § 22 písm. e) a § 23 písm. e) CSP v znení platnom a účinnom po 1. júni 2023. Dodal, že podľa jeho názoru sa jedná o spor občianskoprávnej agendy, keďže jeho predmetom je určenie neplatnosti zmluvy o zriadení vecného bremena, a teda funkčne príslušným súdom na odvolacie konanie v tomto spore je podľa § 34 ods. 1 CSP Krajský súd v Prešove.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Košiciach a Krajskému súdu v Prešove podľa ustanovenia § 43 ods. 2 CSP v spojení s článkom 4 ods. 1 CSP prejednal spor o príslušnosť na rozhodnutie o vylúčení predsedníčky Okresného súdu Bardejov z prejednávania a rozhodovania sporu a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Košiciach s postúpením sporu Krajským súdom v Prešove je dôvodný.

4. Podľa čl. 4 ods. 1 CSP (Základné princípy), ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

5. Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 371/2004 Z. z. v znení účinnom od 1. júna 2023, sídlom Krajského súdu v Prešove je mesto Prešov; jeho obvod tvoria obvody

- a) Okresného súdu Bardejov,
- b) Okresného súdu Humenné,
- c) Okresného súdu Poprad,
- d) Okresného súdu Prešov,
- e) Okresného súdu Stará Ľubovňa,
- f) Okresného súdu Vranov nad Topľou.

6. Podľa § 39 ods. 1 CSP, ak nemôže príslušný okresný súd alebo krajský súd o spore konať, pretože jeho sudcovia sú vylúčení, musí byť spor prikázaný inému súdu tej istej inštancie.

7. Podľa § 39 ods. 3 CSP, o prikázaní sporu rozhoduje súd, ktorý je najbližšie spoločne nadriadený príslušnému súdu a súdu, ktorému sa má spor prikázať.

8. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednanie sporu.

9. Podľa § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

10. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

11. Podľa § 50 ods. 1 CSP, ak sudca, ktorý má spor prejednať a rozhodnúť, zistí skutočnosť, pre ktoré je vylúčený, bezodkladne ich oznámi predsedovi súdu. V konaní môže zatiaľ urobiť len také úkony, ktoré nepripúšťajú odklad. Predseda súdu oznamuje svoje vylúčenie podpredsedovi súdu.

12. Podľa § 50 ods. 2 CSP, o vylúčení sudcu rozhoduje bezodkladne predseda súdu. O vylúčení predsedu súdu bezodkladne rozhoduje podpredseda súdu.

13. Podľa § 50 ods. 3 CSP, ak je sudca vylúčený, prideli predseda súdu spor inému sudcovi. Ak je vylúčený celý senát, prideli spor inému senátu. Ak nie je možné zabezpečiť pridelenie podľa osobitného predpisu, predloží predseda súdu vec na rozhodnutie podľa § 39 ods. 3.

14. Podľa § 54 ods. 2 CSP, o tom, či je sudca vylúčený, rozhodne nadriadený súd do siedmich dní.

15. V predmetnej veci uznesením Okresného súdu Bardejov č. k. 1SprV/4/2023-13 z 27. júna 2023 predsedníčka okresného súdu JUDr. Jana Dubivská rozhodla o vylúčení sudcov tohto súdu z prejednávania a rozhodovania predmetného sporu, a to na základe ich oznámenia o skutočnostiach, pre ktoré boli vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci. Následne i sama predsedníčka Okresného súdu Bardejov JUDr. Jana Dubivská v súlade s § 50 ods. 1 CSP oznámila, že existujú dôvody pre jej vylúčenie z prejednávania a rozhodnutia danej veci. S ohľadom na skutočnosť, že v čase oznámenia podľa § 50 ods. 1 CSP funkcia podpredsedu súdu na Okresnom súde Bardejov nebola zriadená, predsedníčka okresného súdu predložila vec na rozhodnutie o jej vylúčení a prikázaní veci inému súdu Krajskému súdu v Prešove ako súdu nadriadenému. Keďže Krajský súd v Prešove mal za to, že súdom príslušným na rozhodnutie o vylúčení predsedníčky okresného súdu je Krajský súd v Košiciach, vec mu postúpil. Krajský súd v Košiciach, ktorý s postúpením veci nesúhlasil, predložil vec na určenie príslušnosti nadriadeného súdu Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky. V danom prípade je teda potrebné v súlade s článkom 4 ods. 1 CSP v spojení s § 54 ods. 2 CSP určiť nadriadený súd príslušný na rozhodnutie o vylúčení predsedníčky Okresného súdu Bardejov z prejednávania a rozhodnutia veci na základe oznámenia dôvodov, pre ktoré sa cíti byť vo veci zaujatá.

16. Určenie nadriadeného súdu sa spravuje organizačnými vzťahmi vo vnútri sústavy súdov, nie vzťahmi inštančnými. Nadriadeným súdom, ktorý má rozhodovať o vylúčení sudcu môže byť podľa okolností buď krajský súd alebo najvyšší súd. Ústavný súd Slovenskej republiky to judikoval už v nálezoč sp. zn. III. ÚS 46/2012 z 23. augusta 2012, sp. zn. III. ÚS 164/03 zo 14. januára 2004, v zmysle ktorých, nadriadenosť súdu vyjadruje jeho postavenie v organizačných vzťahoch a nie vo vzťahoch procesných a preto nemožno uvažovať o odvolacom alebo dovolacom súde ako o nadriadených súdoch, ale iba o krajskom alebo najvyššom súde ako článkoch súdnej sústavy. V posudzovanej veci, aplikujúc článok 4 ods. 1 CSP v spojení s § 54 ods. 2 CSP, v súvislosti s výrazom „nadriadený súd“ Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje tiež na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 824/2016 z 29. novembra 2016, podľa ktorého o námietke zaujatosti rozhoduje nadriadený súd, teda nie inštančne vyšší súd, čo svedčí o odlišnosti predmetu konania o námietke zaujatosti v porovnaní s konaním, z ktorého procesného priebehu táto námietka vzišla. Dané skutočnosti nasvedčujú tomu, že konanie o námietke zaujatosti sa svojou povahou blíži skôr konaniu prieskumnému ako rozhodovaniu typickej sporovej veci. V nadväznosti na uvedené, Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Košiciach a Krajskému súdu v Prešove, po preskúmaní veci dospel k záveru, že v súlade so znením ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č.

371/2014 Z. z., podľa ktorého obvod Okresného súdu Bardejov patrí do obvodu Krajského súdu v Prešove, súdom príslušným na rozhodnutie o vylúčení predsedníčky Okresného súdu Bardejov z prejednávania a rozhodovania sporu je Krajský súd v Prešove, ktorý je nadriadeným súdom Okresného súdu Bardejov. Pre úplnosť najvyšší súd uvádza, že Krajský súd v Košiciach je len kauzálna a funkčne príslušný na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v obchodnoprávnom spore [§ 22 písm. e) v spojení s § 34 ods. 2 písm. c) CSP], a to ako inštančne vyšší súd, rozhodujúci o odvolaní ako o riadnom opravnom prostriedku v obchodnoprávnom spore (k uvedenému porovnaj tiež uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. augusta 2023 sp. zn. 5Ndob/5/2023).

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel teda k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Košiciach s postúpením veci Krajským súdom v Prešove je dôvodný, keďže v posudzovanom prípade je nadriadeným súdom na rozhodnutie o vylúčení predsedníčky okresného súdu z prejednávania a rozhodnutia veci Krajský súd v Prešove. Na dôvažok poznamenáva, že ak by došlo k vylúčeniu predsedníčky Okresného súdu Bardejov z rozhodovania veci, bude potrebné postupovať v súlade s § 39 ods. 1 a 3 CSP spôsobom, že súd, ktorý je najbližšie spoločne nadriadený príslušnému súdu a súdu, ktorému sa má spor prikázať, rozhodne o nutnej delegácii sporu inému súdu tej istej inštalácie.

18. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.